

Meedenken over de weerbaarheid van ons voedselsysteem

Nationaal Voedselberaad, 7 oktober 2026

Wat betekent voor ons meedenken over de weerbaarheid van ons Voedselsysteem

Het Nationaal Voedselberaad levert een bijdrage aan het versterken van de maatschappelijke en lokale structuren die een voedselsysteem weerbaar maken. Dit doen wij op basis van de volgende vijf punten:

1. Weerbaarheid begint lokaal

Het NVB kan zichtbaar maken dat weerbaarheid niet alleen gaat over strategische voedselvoorraden of importafhankelijkheid, maar ook over de vraag: kunnen mensen, boeren, bedrijven en gemeenschappen lokaal samen een klap opvangen? Het NVB brengt de vele reeds bestaande lokale en regionale initiatieven bij elkaar en helpt die van elkaar te leren. De beweging loopt van kleine initiatieven naar groeiende lokale, regionale en nationale netwerken. Daarbij maken we zichtbaar welke lokale en regionale structuren er al zijn en wat nodig is om deze sterker, robuuster en onderling verbonden te maken.

2. Van losse initiatieven naar een netwerk van weerbaarheid

Een weerbaar voedselsysteem vraagt om (herstel van) **verbindingen**: tussen boeren en burgers, stad en platteland, vraag en aanbod, voedselinitiatieven en overheid.

Dat sluit rechtstreeks aan bij de kern van het NVB: *herstel van verbindingen*. Het NVB kan daarmee een netwerkfunctie vervullen: ervaringen en oplossingen uit verschillende gemeenten en regio's bij elkaar brengen en vertalen naar wat elders toepasbaar is.

Denk bijvoorbeeld aan:

- korte ketens en regionale voedselnetwerken;
- voedselverbindingsplekken;
- voedselraden en voedselgemeenschappen;
- regionale samenwerking tussen boeren, inwoners, instellingen en overheden.

3. De 'Kan Wel's' gebruiken als bouwstenen voor weerbaarheid

Een heel eigen bijdrage van het NVB is het zichtbaar maken van de '**Kan Wel's**': plekken waar al wordt geëxperimenteerd met een ander voedselsysteem. Het NVB heeft deze voorbeelden verzameld om te laten zien dat verandering al plaatsvindt: duurzame korte ketens, voedselgemeenschappen, gebiedscoöperaties, voedselraden en initiatieven waarin boeren en burgers samenwerken.

4. Voedsel weer als publieke voorziening zien

Het NVB brengt expliciet het perspectief in dat **gezond en duurzaam voedsel een basisvoorziening** is en dat de markt alleen niet altijd zorgt voor toegankelijk voedsel.

Dat is belangrijk voor weerbaarheid. Want een systeem is pas echt weerbaar als niet alleen de voedselvoorziening overeind blijft, maar ook **iedereen toegang houdt tot gezond en betaalbaar voedsel**. Daarmee kan het NVB de discussie verbreden naar: **Hoe zorgen we dat iedereen ook in tijden van verstoring toegang houdt tot gezond, duurzaam en betaalbaar voedsel?**

Dat raakt direct aan voedselarmoede, betaalbaarheid, lokale productie, publieke inkoop en voedselverbindingsplekken.

5. De stem van de voedselbeweging verbinden met beleid

Misschien is dit wel de meest onderscheidende rol van het NVB.

Het NVB wil lokale en regionale voedselbewegingen **een gezicht en stem geven op nationaal niveau**.

Tegelijk roept het gemeenten op om lokaal integraal voedselbeleid te ontwikkelen, samen met de beweging die er al is. Voor voedselweerbaarheid kan het NVB dus de verbinding leggen tussen praktijk en beleid. Door de kennis, ervaringen en signalen uit de voedselbeweging te bundelen en zichtbaar te maken waar beleid en regelgeving nodig zijn om lokale weerbaarheid mogelijk te maken.

Wie zijn wij?

Het Nationaal Voedselberaad is opgericht als katalysator voor structurele veranderingen in het voedselsysteem. Het is een jaarlijks moment van ontmoeting en een middel om gezamenlijke actie van lokale en regionale voedselinitiatieven, voedselgemeenschappen, ondernemingen, onderwijs en wetenschap, NGO's, lokale, provinciale en landelijke overheden en andere betrokkenen te versterken. Door samen te werken geven we vorm aan de structuur voor een toekomstbestendig, gezond en rechtvaardig voedselsysteem.

In 'De Belofte'¹ hebben we tijdens het **1ste Nationaal Voedselberaad**² op 22 april 2025 laten zien hoe we dat willen doen:

1. De voedselbeweging opbouwen; ieder vanuit de eigen rol en plek.
2. 'Kan wel's' zichtbaar maken: oog voor de vele voedselinitiatieven; van pioniers naar een basisstructuur voor velen.
3. Stem geven: vanuit de beweging via een jaarlijks Nationaal Voedselberaad.
4. Te werken aan een gezamenlijk narratief en agenda: zowel op gemeentelijk, provinciaal als nationaal (beleids)niveau.

Het jaarlijkse Nationaal Voedselberaad brengt de bredere voedselbeweging samen en maakt zichtbaar welke ontwikkelingen, vragen en ambities er leven. Gedurende het jaar stimuleert het NVB verbinding, samenwerking en gezamenlijke actie. Wanneer voldoende gezamenlijkheid en mandaat bestaat, kan het NVB namens deelnemers aan het beraad of namens de bredere beweging gezamenlijk naar buiten treden. Tegelijkertijd is het NVB niet de enige stem van de voedselbeweging. De beweging is groter en diverser dan het NVB; juist die diversiteit is een belangrijke kracht. Het uitgangspunt is daarom: het NVB geeft de voedselbeweging een herkenbare plek en stem, zonder de diversiteit van de beweging te beperken.

¹ <https://nationaalvoedselberaad.nl/de-belofte/>

² Voorprogramma presentatie onderzoek Nationale Wetenschapsagenda 'Transitie naar een duurzaam voedselsysteem'

Tijdens het tweede Nationaal Voedselberaad op 10 april 2026³, stond **‘Samenbouwen aan voedselbeleid geworteld in de samenleving’** centraal. Met 230 deelnemers werkten we aan onze ambitie om van 18 naar 30 gemeenten met integraal lokaal voedselbeleid in 2030 te groeien. Samen met twintig maatschappelijke organisaties riepen we nieuwe colleges op om voedselbeleid te verankeren in hun collegeakkoorden. In tien workshops verkenden we hoe voedselinitiatieven, voedselraden en overheden samen nieuwe transitiepaden kunnen ontwikkelen: van losse initiatieven naar een sterke beweging en van bestaande structuren naar nieuwe vormen van samenwerking, co-creatie en zeggenschap.

Voorbereiding van het 3de Nationaal Voedselberaad 22 april 2027

Het 3e Nationaal Voedselberaad richt zich op structuurvernieuwende interventies die regionale voedselsystemen, korte ketens en voedselgemeenschappen versterken. Centraal staat welke rol provincies hierin de komende vier jaar kunnen spelen en hoe lokaal voedselbeleid, regionale voedselnetwerken en provinciale voedselvisies elkaar kunnen versterken.

In aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen van maart 2027 bouwen we met maatschappelijke en zorgorganisaties zoals Caring Movement, boerenorganisaties zoals Groenboerenplan en de voedselbeweging aan regionale samenwerkingen en een gezamenlijke agenda. Het beraad brengt werkende aanpakken samen, stimuleert co-creatie tussen overheid en voedselgemeenschappen en helpt regionale netwerken zichtbaarder en invloedrijker te worden, zodat zij kunnen bijdragen aan de nieuwe provinciale voedsel- en landbouwvisies.

Het Nationaal Voedselberaad maakt deel uit van een collectief van circa 20 landelijke organisaties dat pleit voor meer samenwerking en ondersteuning van de korte keten, onder meer via een **Nationaal Steunpunt Korte Keten**. Binnen dit collectief brengt het Nationaal Voedselberaad specifiek het perspectief van **burgerinitiatieven en voedselgemeenschappen in de korte keten** in. Daarmee verbindt het NVB de ervaringen en behoeften van burgers en lokale voedselinitiatieven met de bredere landelijke agenda voor het versterken van korte voedselketens.

Leden kernteam Nationaal Voedselberaad

- Amanda Krijgsman (WUR)
- Bregje Hamelynck (De Voedselwerkplaats/ TransitieCoalitie Voedsel)
- Conny Taheij (Kennisplatform Stadslandbouw Nederland, Voedsel van Dichtbij Dordrecht)
- Jan Hassink (senior onderzoeker WUR & Voedsel Anders)
- Liane Lankreijer (Voedsel families Zuid-Holland/ Ons Eten Den Haag)
- Miriam Offermans (Ons Eten/ Haagse Voedselraad)
- Adviseur Hilda Weges (Voedselraden.nl)

Zie voor meer informatie: <https://nationaalvoedselberaad.nl>

³ Gehost door de Provincie Zuid-Holland